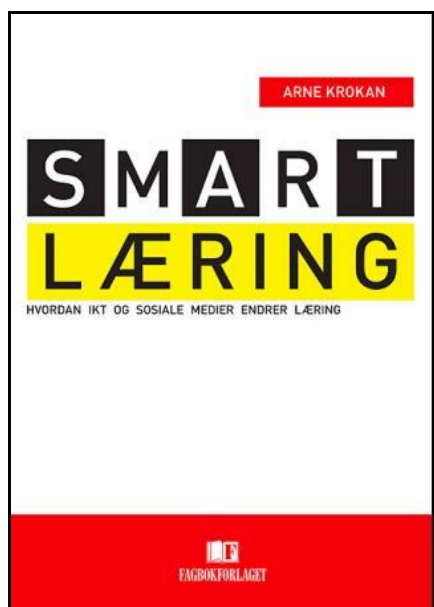

Peter Haakonsen

Bokanmeldelse

Smart læring

Hvordan IKT og sosiale medier endrer læring

Arne Krokan (2012)
Smart læring. Hvordan IKT og sosiale medier endrer læring.
Bergen: Fagbokforlaget. 244 sider.

Arne Krokans *Smart læring* er en kortfattet, informativ og nyttig bok som slår et slag for hvorfor og hvordan vi kan og bør få mer bruk av IKT og digitale medier i skolen. Etter å ha gitt en generell oversikt over ulike læringsteorier og hvilke paradigmer undervisningen har støttet seg til i de siste tiårene (referert til som industrisamfunnet), diskuterer han hvordan læringspotensialet i internett og sosiale medier ikke utnyttes fullt ut i skolen i dag. Krokan er opptatt av at IKT skal fungere på egne premisser, i stedet for å etterligne og erstatte operasjoner som har blitt foretatt analogt tidligere. En PC er mer enn en digital skrivemaskin, og dette er et poeng som brukes i diskusjonen om hvor fruktbart det kan være å legge mer til rette for at internett og sosiale medier kan og bør bli mer brukt i undervisning.

De senere årene har vi gått fra Web 1.0 til Web 2.0 (og senere mot 3.0). Der Web 1.0 er begrepet for internett slik vi kjente det i sin begynnelse, med nettsider, e-posttjenester osv. designet av eksperter, er Web 2.0 mer brukerstyrt i det at 'alles' bidrag i større grad er med på å definere hva internett tilbyr. Ting ligger nå til rette for at folks egne bidrag, som tekster, bilder, filmer, musikk og undervisningsressurser, er tilgjengelig for alle via sosiale nettverksstrukturer. Internett rommer dermed en delingskultur som er mer enn bare en mottakerkultur.

Eksempelvis fungerer både videoer på YouTube og bidrag fra likesinnede personer på Twitter som viktige ressurser når en skal finne relevant informasjon og søke etter informasjon på nett. Begge deler omtales som noder. Oversatt fra engelsk betyr node knutepunkt. Det er også ifølge Wikipedia definisjonen på en enhet i et IT-nettverk. Krokan benytter ordet som en betegnelse på knutepunkt i digitale og sosiale medier. En node kan både være individer og ressurser i nettverket. Dedikerte læringsplattformer som Khan Academy og ulike MOOCs er gratis, tilgjengelig for alle, og har rukket å bli kjent for mange. Det finnes en villighet der ute til å dele kunnskap og læringsressurser.

En styrke med boken er at den fokuserer på læring, noe som beskrives i kapittelet om hjerneforskning. Man vet nå at hjernen er mer plastisk enn tidligere antatt. Gjentakelse og repetisjon skaper nye forbindelser mellom signaler i hjernen, og gammel kunnskap kan forvitte og forsvinne hvis den ikke blir brukt med jevne mellomrom. Her nevnes også 'regelen' om at for å bli ekspert i noe trengs det 10000 gode øvingstimer. Psykologiprofessor K. Anders Ericsson blir regnet som opphavsmannen av denne teorien, som fikk stor grad av eksponering gjennom boken *Outliers* av Malcolm Gladwell (2008). Ericsson er imidlertid ikke særlig begeistret for denne æren. I *The Sports Gene* av David Epstein (2013) introduseres et større fokus på hvordan også gener avgjør hvordan eliteutøvere blir til. Her blir grunnlaget for 10 000-timersregelen problematisert som følge av at den bunner i et lite datagrunnlag med store avvik. Undersøkelsene som lå til grunn for 10 000-timersregelen var basert på et fåtalls forsøkspersoner, og det var store spenn i antall øvingstimer hos hver person (Henmo, 2013). 10 000 er kun et gjennomsnitt. 10 000 timer med god øving eller trening kan være veldig bra for noen, mens andre personer trenger betydelig mer eller mindre. Dette er ikke en diskusjon vi skal ta her, og Krokans poeng knyttet til at intensiv trening gir gode resultater er ikke ugyldig selv om det er diskusjon rundt akkurat de 10 000 timene.

I kapittelet om læringsteorier får vi en kort gjennomgang av de viktigste prinsippene bak kjente læringsteorier (atferdsteoretiske, kognitive og konstruktivistiske teorier), før begrepet konnektivisme blir introdusert. Dette handler grovt sett om evnen til å tilegne seg relevant kunnskap via de ulike nodene på internett, og kan anses som en slags strategi for læring. Et sentralt poeng er hvordan nodene, som altså både er individer og andre ressurser, gir muligheten til at man kan søke og finne læringsstoff basert på egen motivasjon og egne læreforutsetninger. Det utvikles dermed et kunnskapsnettverk som er vevet inn i de sosiale mediens mange fasetter.

Boken diskuterer hvordan skolen henger igjen i industrisamfunnets idealer og at vi bør fornye oss for å ta i bruk alle muligheter for læring som ligger potensielt i Web 2.0. Skoleledelse og organisasjonsstrukturer får skylda for tregheten, mens tilfeldigheter i form av oppdaterte lærere – ildsjelene – løfter de digitale mediene fram og bruker de aktivt i undervisningen.

Krokan uttrykker selv i innledningen at hans fremstillingsform tidvis kan være polemisk. Han underbygger sine poenger på en slik måte at hans kritikk av Kunnskapsløftets generelle og begrensede beskrivelser av hvordan digitale verktøy skal inn i undervisning, oppfattes som saklig og berettiget. Boken er et viktig bidrag når læringsmål skal formes og utdanning skal planlegges, og bør vurderes som pensum i lærerutdanningene.

Arne Krokan. (2012). *Smart læring. Hvordan IKT og sosiale medier endrer læring*. Bergen: Fagbokforlaget.

Peter Haakonsen

Høgskolelektor

Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for teknologi kunst og design, Institutt for estetiske fag

E-post: peter.haakonsen@hioa.no

Referanse

Henmo, O. (2013, 29. nov). Øvelse gjør ingen mester. *Morgenbladet*. Hentet fra

http://morgenbladet.no/samfunn/2013/ovelse_gjor_ingen_mester#.UrQskvTuJqU